

Az osztrák színházak aktuális helyzete

Pódiumbeszélgetés a Ronacher Színházban 2015. június 24-én

Az osztrák színházak feszült pénzügyi állapota miatt találkoztak idén júniusban az osztrák színházi élet topmenedzserei, hogy elemezve a helyzetet, a megoldási lehetőségekről beszéljessenek annak érdekében, hogy a csökkentett szubvenciók ellenére a jövőben is megvalósíthassák kulturális küldetésüket.

Az OETHG (Osztrák Színháztechnikai Társaság) által kezdeményezett pódiumbeszélgetés témája „**A színházak kultúrpolitikai feladatainak megvalósítása a jelenlegi feszült pénzügyi lehetőségek mellett**” volt.

A vitapartnerek:

Mag. Thomas Drozda, Vereinigte Bühnen Wien

DI Jörg Kossdorff elnök, OETHG, korábban a Grazi Opera intendánsa

DI Günter Rhomberg, Bundestheater Holding
Mag. Bernhard Rinner, Theaterholding Graz/Steiermark

A rendezvény moderátora Mag. Günter Kradischnig ügyvezető tulajdonos, ICG (Integrated Consulting Group).

Az érdeklődő vendégek között voltak Mag. Alexander Götz (Theater in der Josefstadt), Dr. Josef Kirchberger (Art for Art), Ing. Martin Kollin (ügyvezető, OETHG), Mag. Othmar Stoss (Bundestheater Holding).

A bevezető vitaindító előadásában Kradischnig úr azt a nézetet képviselte, hogy az osztrák színházak szervezési és üzemgazdasági képességeik tekintetében vezető helyet foglalnak el Közép-Európában. Úgy működnek, mint a magánszféra vállalkozásai, alkalmazkodtak a magángazdaság módszereihez, és jogilag önálló egységként üzemelnek. Így a költségtakarékos gazdálkodás igénye, valamint a közsféra költségvetési válsága miatt a gazdasági vezetésre egyre nagyobb feladat hárul.

Azonban új stratégiákra és megközelítésekre van szükség annak érdekében, hogy a művészet és a büdzsé között létrejött feszültséget át lehessen hidalni. Ezt a közpénzekből támogatást adó szervezetek már felismerték, és szerkezeti átalakításokat indítottak el a magángazdaság jogi formái felé, továbbá újrafogalmazták a keretfeltételeket. A kitűzött célok a következők: a szolgáltató egységek felelősségvállalása az eredményekért, kontrollring, belső ellenőrzési rendszerek, szoftverhasználat, hatékonyságnövelés és szigorú költséggazdálkodás.

Kradischnig úr 10 tézist fogalmazott meg a színházszervezetek változásainak további céljaként: a teljes körű és kötelező érvényű tervezés, fair és a teljesítményorientált bérezés,

a személyi állomány rugalmassága, a teamvezetés, a műszaki vezetés kulcsfunkciója a költségmenedzsmentben, outsourcing, a szinergiák kihasználása és együttműködés, a projektmenedzsment, a szervezeti és személyzeti fejlesztés, a tudásmenedzsment (tudás a jövőért) és világos, átlátható stratégia. Nyomatékosan hangsúlyozta a művészeti, gazdasági és műszaki vezetők egyenrangúságának fontosságát.

Kossdorff úr azonos véleményen van, és támogatja a fenti kulcspozíciók egyenértékűségét. Az ő vezérelve mindig is az volt, hogy „a művészet és a technika egy csapatban játszanak”. E tekintetben jelentős tapasztalatokra tekinthet vissza, hisz éveken keresztül volt a Grazi Opera műszaki igazgatója, majd intendánsa. Mivel ezen túl maga is díszlettervező, ismeri minden oldalról a problémákat. Így tudja, hogy a gyártási költségek milyen gyorsan át tudják lépni a tervezett keretet a rendező és a díszlettervező kívánságai miatt. A gyártási költségek hatékony ellenőrzése érdekében mindenképpen szükség van a díszlettervezőkkel és a többi résztvevővel a költségkeret szerződésben történő rögzítésére.

Thomas Drozda úr a következőket állapította meg: A 2000-es évig – legalábbis Bécsben – alig volt eltérés az állami (szövetségi) színháztámogatások terv- és tényértékei között. 2000 óta azonban drasztikus változás állt be a kultúrpolitika hozzáállásában, ami egyre jobban szétnyitja az ollót a szükségletek és a tényleges szubvenció között. Ennek oka az, hogy a támogatásoknál éveken keresztül nem történt értékcsökkenés.

Továbbá Drozda úr a bürokrácia szükséges visszaszorítását követeli, amivel költséget lehet megtakarítani és folyamatokat hatékonyabban alakítani. Cáfolta, hogy a színházak között rossz lenne a kapcsolat: a színházak közötti együttműködés sikeres példájának a forgalmi adó-emelés elleni közös kezdeményezést hozta fel. Paradox helyzetnek tekinti, hogy ugyanaz a kormány, amely a támogatási pénzeket adja, a forgalmi adó emelésével akadályokat gördít a színház működése elé.

Végül hivatkozik a gyártási költségekről folytatott vitára: annak tükrében, hogy a műemlék

épületekben működő intézmények karbantartási költsége mintegy 70 millió euró is lehet, és a bérköltségek is dinamikusan növekednek – a teljes büdzsé nagyságrendjéhez képest a gyártási költségek kevésbé tűnnek súlyosnak.

DI Günter Rhomberg azt válaszolta Kossdorff úr kérdésére – miszerint a támogatás folyamatos csökkenése mellett hogyan lehet egy színházat fenntartani – hogy az egyre jobban szétnyíló ollót el kell fogadni, és minden rendelkezésre álló eszközzel színházat kell csinálni. Ennek érdekében a színházak gazdasági vezetésének bevéloptimalizálást és kiadáscsökkentést kell végrehajtania. Támogatja a szövetségi színháztörvényt, amely a holding megerősítését célozza a felelősségek tekintetében is, azonban nem titkolja, hogy a politikusok hozzák meg az olyan fontos döntéseket, mint a támogatások elosztása.

Mag. Bernhard Rinner a holdingstruktúrában egy fontos pufferfunkciót lát a tulajdonos és a színházak között. Ez bevált azokban a tárgyalásokban, amikor először volt szó a szubvenciók plafonértékének megállapításáról a 2017 és 2020 közötti időszakra. A holding tartalékot képez a plafonértékre vonatkozóan, amelyet majd a szubvencióplafon elérésekor szabadítanak fel.

A túlzott gyártási költségeket Rinner úr tervezési és szervezési hibákra vezeti vissza, de részben arra is, hogy senki sem szereti vállalni a teljes felelősséget. Ezt csak pontos szerződéskötéssel és a műszaki igazgató következetes felelősségvállalásával lehet feloldani. Ugyanakkor nagyon fontosnak tartja a munkatársakkal folytatott kommunikációt, hogy ők is részesei legyenek a színház stratégiai munkájának.

Mag. Kradischnig összefoglalva megállapította: Amennyiben a munkavállalók nem gondolkodnak vállalkozói fejjel, akkor a többi kezdeményezés sem vezet célra. Ezért elengedhetetlenül fontos, hogy az egyes társulatok vezető beosztású munkatársai több felelősséget és önállóságot kapjanak.

DIPL. ING. GÜNTHER KONECNY
összefoglalója alapján,
amely a PROSPECT 2015/3.,
októberi számában jelent meg